

ТЕМА 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СФЕРИ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

- 1.1 Історія виникнення поняття «інтелектуальна власність»
- 1.2. Поняття інтелектуальної власності та її види⁰
- 1.3 Зміст права інтелектуальної власності⁴
- 1.4 Джерела права інтелектуальної власності: вітчизняні та міжнародні

1.1 Історія виникнення поняття «інтелектуальна власність»

Однією з найпотужніших рушійних сил розвитку цивілізації є творча діяльність людей. Сучасна цивілізація тримається на трьох «китах» - освіта, наука, культура. Світовий досвід переконує, що там, де глибоко усвідомлюють значення і роль цих трьох чинників для суспільного розвитку і приділяють їм належну увагу, країна залучається до числа держав із високорозвинутою економікою. Саме це зумовлює та визначає рівень цивілізованості того чи іншого суспільства. Вони ж є у переважній більшості саме результатами творчої діяльності людини, оскільки стан і освіти, і культури зумовлюється рівнем розвитку науки. Наукова діяльність - це, безсумнівно, творчий процес.

Творчість - це цілеспрямована пошукова діяльність людини, результатом якої є щось якісно нове, яке вирізняється неповторністю, оригінальністю і суспільно-історичною унікальністю. Творчість притаманна людині, оскільки передбачає творця - суб'єкт творчої діяльності, яким може бути тільки людина.

Часто творчість визначають як інтелектуальну діяльність. Інтелект у перекладі з латинської означає пізнання, розуміння, розум, здатність до мислення, раціонального пізнання. Тобто інтелектуальна творчість - це і є розумова діяльність, адже творчості без розумового осмислення бути не може, бо творити здатна тільки людина, наділена розумом.

Творчість властива будь-якій діяльності людини, але далеко не будь-яка творчість завершується досягненням певного об'єктивного результату. За кінцевими результатами розрізняється творчість технічна, художня, літературна, наукова, виробнича тощо [1].

За цілеспрямованістю творчість можна умовно розподілити на два основних види: духовна творчість і науково-технічна творчість.

Перші ознаки інтелектуальної діяльності з'явилися на самому початку розвитку людського суспільства. "Соціальне, політичне і потім економічне значення творів літератури і мистецтва визнавалася вже за часів Стародавньої Греції" [2]. У законодавстві епохи Великої французької революції можна знайти згадку про права на інтелектуальну власність.

Спочатку творчі прагнення людей до створення творів пов'язані з наскальним мистецтвом і передачею інформації через символи-позначення та інші зображення. Поява писемності прискорила процес поширення

інформації, що відображає мисленнєво-творчу діяльність людини. Однак саме право інтелектуальної власності з його оформленням на державному

рівні стало здійснюватися порівняно недавно, йому близько 600 років. Вважається, що першим відомим нормативним актом про авторське право є англійський Статут королеви Анни, виданий в 1709 році, який одержав свою назву на знак правлячої в цей час королеви. Починався Статут словами: "Друкарі, книготорговці та інші особи взяли на себе свободу друкувати, передруковувати і випускати у світ книги без дозволу авторів або власників, внаслідок чого останнім і їх сім'ям завдається значна шкода, а часто заподіювалося і повне розорення; щоб уникнути таких пригод в майбутньому і для спонукання вчених мужів до писання корисних книг постановлено..."[3].

Всі напрямки охорони й захисту прав на результати інтелектуальної діяльності (далі – РІД) розвивалися неоднаково, і багато в чому це залежало від розвитку технологій. З винаходом друкарського верстата виникла можливість тиражувати і розповсюджувати книги, отримати їх могли всі охочі. Звичайно, це породило проблему розповсюдження книг під чужим ім'ям без вказівки первісного автора. Для запобігання цих дій і можливості виявлення первісного автора, у тому числі для подальшої можливості захисту його прав, виникло авторське право.

Розвиток права промислової власності пов'язується з діяльністю сімейних майстерень, секрети виробництва в яких передавалися з покоління в покоління. Звичайно, траплялося й так, що секрети втрачалися безповоротно. Як приклад, можна навести втрачену технологію виробництва булатної сталі. Тому держава, зацікавлена у збереженні технологій, пропонувала власникам таких секретів угоду, за умовами якої за надання інформації про них, гарантувала реміснику право протягом певного періоду часу виробляти продукцію за тільки йому відомою технологією. Після закінчення обумовленого терміну ремісник надавав право використовувати таку інформацію іншим суб'єктам за винагороду, що дозволяло налагодити виробництво в промислових масштабах. Ремісники в цьому зацікавлені не були, оскільки розкриття технологічного секрету призводило до виникнення конкуренції, а це підривало їх матеріальний добробут.

Прообразом сучасних патентних законів, що визначають застосування об'єктів промислової власності, вважається прийнятий в 1623 році англійським королем Яковом Стюартом "Статут про монополії", який надавав кожному творцеві технічного нововведення право його монопольного використання протягом 14 років [2].

Перший у світі патент на винахід був виданий в 1421 році міською управою Флоренції на ім'я Філіппо Брунеллески, який винайшов корабельний поворотний кран. Найдавніший з усіх патентів Англії був наданий Генріхом VI в 1449 році вихідцю з Фламандії Джону з Ютімана на виготовлення кольорового скла для вікон Ітонського коледжу.

У вітчизняному законодавстві першими законодавчими актами, які регулюють відносини у сфері творчості, були Маніфест від 17 червня 1812 року "Про привілеї на різні винаходи і відкриття в ремеслах і художества" і

затверджений 22 квітня 1828 року Статут цензурний, що містить главу "О сочинителях и издателях", і доповнюється" Положенням про права творців "[4].

Однак ці закони були сформовані на базі феодальної системи привілеїв і направлені в першу чергу на захист інтересів видавців і промисловців-підприємців, оскільки саме їм необхідно було монопольне право на використання того чи іншого інтелектуального продукту. При цьому певні вигоди мали і автори, які одержували виключне право розпоряджатися результатом своєї праці. Таким чином, поява майнових прав авторів стала непрямым результатом правової охорони прав їх видавців.

Перші спроби запису звуку датуються XVI ст. Вважається, що першою людиною, яка висловила ідею звукозапису та звуковідтворення, був француз Шарль Кро, який в 1867 р. винайшов "аутографічний телеграф". Для звукозапису використовувалися механічні інструменти: музичні шкатулки, шарманки, іграшки, табакерки, годинники, баштові куранти, поліфонія та ін. Такі механізми застосовували в каретах "зі звуковим супроводом"[4].

Прагнення до більш яскравого і правдоподібного відображення реального світу зумовило до виникнення живопису. Живописці XIII-XVI ст. в якості основи для своїх творів використовували дерево.

У XVIII ст. європейські майстри живопису широко застосовували папір, а в XIX ст. папір набув поширення і серед російських поетів і письменників. Так, багато ілюстрацій до своїх творів створив О. С. Пушкін, і вони також охороняються авторським правом.

Наступним етапом в еволюції форми твору стала фотографія. Перша фотографія була отримана Жозефом Ньєпсом. Після неодноразових спроб Ньєпс отримав фіксоване зображення в 1822 р.

У 1826 р. Ньєпс за допомогою камери-обскури отримав на металевій пластині, покритій тонким шаром асфальту, вид з вікна своєї майстерні. Цей знімок він назвав "гелиографія" (сонячний малюнок).

У 1829 р. Ньєпс уклав договір про співпрацю з художником-декоратором Луї Жаком Манді Дагером, який у 1839 р. створив перший практичний метод фотографії, відомий як дагеротипія. У 1885 р. були створені "рухомі картинки" - найстаріший збережений фільм зняв Луї Еме Огюстен Ле Пренс камерою, запатентованою в Великобританії 16 листопада 1888 р. [2].

Патент на комбіновану кінокамеру отримали брати Луї і Огюст Люм'єр. Брати представили паризькій публіці свій винахід, влаштувавши перший публічний платний кіно-сеанс в підвалі "Гран кафе" на бульварі Капуцинів. Як відомо, саме з показу фільму "Прибуття потягу на вокзал Ла-Сьйота" почалася історія світового кіно. У XX ст. кінофільми були визнані одним з видів творів.

У 1887 р. в США Томасом Едісоном був запатентований фонограф -

один з перших приладів для механічного запису звуку і його відтворення.

У 1888 р. німець Еміль Берлінер винайшов грамофон. Перша в світі грамофонна платівка була виготовлена з целулоїду, а в 1897 р. замість нього стали використовувати диски з шелаку, шпату і сажі. Пізніше шелак був замінений синтетичними смолами. Широкого застосування набула вінілітова смола.

У 1907 р. з'явився грамофон нового покоління, названий "патефоном" - за назвою французької фірми "Пате", де служив його винахідник Гільоне Кеммлер. "Ящик з музикою" відрізнявся розміщенням рупора всередині корпусу "[3].

У Франції в Декреті Установчих зборів 1789 р. було проголошено: "Все, що автор відкриває для публіки, стає суспільною власністю". Проте трохи пізніше були прийняті два закони, які вперше в історії гарантували захист усіх форм творчості (літературної, драматичної, музичної, образотворчої) при відтворенні усіма відомими тоді методами.

Слідом за Англією і Францією положення авторського права були сприйняті й іншими європейськими країнами.

У зв'язку з розширенням міжнародного інтелектуального, культурного і торгового співробітництва вже в 1880-і рр. були укладені багатосторонні акти, до яких можна віднести Конвенцію про охорону промислової власності, прийняту в Парижі в 1883 р (далі - Паризька конвенція), Конвенцію про охорону літературних і художніх творів 1886 р., прийняту в Берні (далі Бернська конвенція), і багато інших універсальних, регіональних і міжнародних угод в цій галузі.

Австрія в 1936 р. та Італія в 1941 р. надали суміжні права виконавцям і виробникам звукозапису. Виходячи з того, що зв'язок прав виконавців, виробників фонограм і мовників був очевидним, їх стали об'єднувати в один правовий інститут. Це положення знайшло відображення в Міжнародній конвенції з охорони інтересів артистів-виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення (Римська конвенція), укладеної в 1961 р.

Поступово почали з'являтися все нові і нові об'єкти інтелектуальної власності. Виникнення більшості з них зумовлено розвитком техніки: фотографія, фонограма, передача організації ефірного або кабельного мовлення, топологія інтегральної мікросхеми та ін. У ХХ ст. з'явилися такі об'єкти інтелектуальної власності, як програми для обчислювальних машин, оцифровані твори та мультимедійні, "мережеві" твори, інтернет-сайти та ін.

Становлення права інтелектуальної власності визначається, по-перше, все зростаючими масштабами економічного обороту, в якому права на об'єкти інтелектуальної власності відіграють величезну роль; по-друге, розвитком міжнародного права інтелектуальної власності, при якому держави - виробники високотехнологічних товарів (США, Німеччина, Великобританія, Японія та ін.) намагаються скоротити свої втрати від конкуренції контрафактних товарів.

Важливим етапом подальшого розвитку державного захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності стало прийняття Стокгольмської конвенції

1967 р., яке мало наслідком появу Всесвітньої організації інтелектуальної власності (далі - ВОІВ), під егідою якої зосереджена міжнародна діяльність щодо співпраці у сфері всієї сукупності прав інтелектуальної власності. Мета функціонування ВОІВ - сприяти шляхом міжнародного співробітництва створенню, розповсюдженню, використанню й охороні творінь людського розуму з метою економічного, культурного і соціального розвитку всього людства. ВОІВ розташована в Женеві (Швейцарія) [2].

Попередником ВОІВ було Об'єднане міжнародне бюро з охорони інтелектуальної власності, яке було утворено в кінці 1892 р. шляхом об'єднання двох "міжнародних бюро": міжнародного бюро Паризького союзу з охорони промислової власності, утвореного в 1884 р. відповідно до Паризької конвенції, і міжнародного бюро Бернського союзу з охорони літературних, художніх і наукових творів, утвореного в 1887 р. В наш час членами ВОІВ є близько 190 країн.

1.2. Поняття інтелектуальної власності та її види

Походження виразу «інтелектуальна власність» звичайно пов'язують з французьким законодавством кінця XVIII ст. і, зокрема, з теорією природного права, яка набула свого найбільш послідовного розвитку у працях французьких філософів-просвітителів (Вольтера, Дідро, Гельвеція, Гольбаха, Руссо) і згідно з якою право творця будь-якого творчого результату, хай то буде літературний твір або винахід, є його невід'ємним природним правом, виникає з самої природи творчої діяльності «й існує незалежно від визнання» цього права державною владою. У вступній частині до французького патентного закону від 7 січня 1791 р. відзначалося, що

«будь-яка нова ідея, проголошення і здійснення якої може бути корисним для суспільства, належить тому, хто її створив, і було б обмеженням прав людини не розглядати новий промисловий винахід як власність його творця» [5].

Під «власністю», в звичайному значенні цього слова, розуміють суспільні відносини, що історично склалися, щодо привласнення або розподілу речей, матеріальних предметів, які й є об'єктами власності.

Найважливішою характеристикою власності є те, що її власник може використати свою власність так, як він бажає, і ніхто інший не може законним чином використати його власність без його дозволу. Законодавче врегулювання таких економічних відносин утворює «право власності», яке авторитетом держави гарантує відповідне привласнення речей.

Розуміння власності як майнових відносин, що дають відповідь на питання «чия це річ?», характерно для більшості країн континентальної Європи. Однак існують принципові відмінності між матеріальними і

нематеріальними продуктами інтелектуальної діяльності як об'єктами привласнення.

Матеріальну річ можна фізично захопити і утримувати, тобто встановити над нею фізичне панування, що і називається володінням.

Володіння річчю - необхідна передумова користування цією річчю, і розпоряджатися річчю може тільки той, хто нею володіє.

Інтелект речей не виробляє, і тому результати інтелектуальної діяльності не є об'єктами відносин власності у класичному розумінні.

Неможливо встановити фізичне панування над ідеєю, твором науки літератури, мистецтва, винаходом та іншими результатами інтелектуальної праці; ними не можна володіти, однак, їх можна використати одночасно в різних місцях і різними особами, чого не можна робити з матеріальною річчю. Не будучи в чіємусь володінні, результат інтелектуальної діяльності економічно ніби і не належить нікому, не має «природного» власника.

У загальновживаному розумінні «інтелектуальна власність» - це права на результати розумової діяльності людини в науковій, художній, виробничій та інших сферах, які є об'єктом цивільно-правових відносин у частині права кожного володіти, користуватися і розпоряджатися результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності, які, будучи благом нематеріальним, зберігаються за його творцями і можуть використовуватися іншими особами лише за узгодженням з ними, крім випадків, зазначених у законі. При цьому процес інтелектуальної діяльності як такої (за винятком організаційних, майнових та інших передумов творчої праці) право не регулює. Лише після завершення процесу творчості зі створенням нових результатів у сфері науки, техніки, літератури і мистецтва вступають у дію норми цивільного права, що забезпечують суспільне визнання відповідного об'єкта, встановлюють його правовий режим, а також охорону прав і законних інтересів його творця. Самі ж об'єкти інтелектуальної власності не є об'єктами майнових прав. Будь-який винахід (корисна модель, промисловий зразок тощо) - це розв'язок задачі, розкриття суті нового об'єкта техніки, яке стає товаром лише тоді, коли воно має споживчу вартість.

Інтелектуальна власність має подвійну природу. Право, що виникає у творця на досягнутий результат інтелектуальної, творчої діяльності, подібне до права власності, яке виявляється в особі, працею якої створено матеріальну річ. Право на результат творчої діяльності забезпечує його господарю виняткову можливість розпоряджатися цим результатом на свій розсуд з усуненням третіх осіб від втручання у виняткову сферу правоволодіння, може передаватися іншим особам (або надавати дозвіл на його використання) і за цілим рядом ознак належить до майнових прав і справді подібне до права власності.

Паралельно з економічним привласненням результатів інтелектуальної праці існують відносини духовного привласнення, які дістають юридичне вираження у праві авторства. Автор володіє сукупністю особистих немайнових (моральних) прав, які не можуть відчужуватися від їх власника

внаслідок самої їх природи. І якщо у відносинах економічного привласнення визначається «кому дозволено використати даний твір промисловим або комерційним чином? », то у відносинах духовного привласнення міститься відповідь на питання « хто творець цього твору?».

Майнові та особисті права взаємопов'язані і якнайтісніше переплетені, тобто утворюють нерозривну єдність. Цей зв'язок виявляється в тому, що внаслідок використання об'єктів інтелектуальної власності з'являються матеріальні об'єкти, тобто майно і право власності на нього.

У 1967 р. у Стокгольмі було підписано Конвенцію, відповідно до якої до інтелектуальної власності належать права на:

- літературні, художні та наукові твори;
- виконавську діяльність артистів, звукозапис, радіо- і телевізійні передачі;
- винаходи в усіх сферах людської діяльності;
- наукові відкриття;
- промислові зразки;
- товарні знаки, знаки обслуговування, фірмові найменування і комерційні позначення;
- захист від недобросовісної конкуренції;

а також усі інші права, що належать до інтелектуальної діяльності у виробничій, науковій, літературній і художній сферах "[5].

На членів ВОІВ не покладається зобов'язання забезпечити у своїх країнах охорону всіх перелічених у названій Конвенції прав, і вони самі визначають коло об'єктів інтелектуальної власності, що охороняються.

Крім того, перелік конкретних видів виняткових прав, що міститься у Конвенції, має приблизний характер і може бути доповнений іншими результатами інтелектуальної діяльності, в тому числі і такими, які нерідко становлять велику комерційну цінність, як, наприклад, секрети виробництва (ноу-хау).

Засоби індивідуалізації юридичних осіб, продукція, роботи і послуги (знаки для товарів і послуг, фірмові найменування тощо) також не є результатами творчої праці. Оскільки правовласникам зазначених об'єктів гарантується виняткове право на їх використання, то правовий режим таких об'єктів з ряду моментів прирівнюється до режиму результатів інтелектуальної діяльності і вони також включаються до поняття

«інтелектуальна власність».

Іншими словами, вираз «інтелектуальна власність» за своєю суттю не більший ніж вираз «логічна абстракція», що використовується в ряді міжнародних конвенцій, у законодавстві, у науковій літературі та в практиці багатьох країн для позначення сукупності виняткових прав на результати інтелектуальної і, передусім, творчої діяльності, а також на прирівняні до них за правовим режимом засоби індивідуалізації юридичних осіб, продукцію, роботи і послуги.

Інтелектуальна власність представлена трьома самостійними інститутами, які утворюють відповідно авторське право і суміжні права, право на об'єкти промислової власності і право на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності"[5].

1.3 Зміст права інтелектуальної власності

Право інтелектуальної власності є правом на результати інтелектуальної діяльності, які відповідають вимогам, встановленим чинним законодавством. Твір науки, літератури і мистецтва може бути результатом творчої праці і може бути втіленим в будь-яку матеріальну форму, придатну для сприйняття іншими особами і відтворення.

Результати науково-технічної діяльності визнаються об'єктами інтелектуальної власності лише на підставі їх кваліфікації і видання правоохоронного документа на них.

Результати інтелектуальної діяльності стають об'єктами права інтелектуальної власності лише за умови, що вони визнані законом такими. Цивільним Кодексом України (далі – ЦКУ) усі результати інтелектуальної діяльності поділяються на дві основні групи:

1) твори науки, літератури і мистецтва, виконання, фонограми, відеограми та програми мовлення становлять одну групу, що охороняється авторським правом і суміжними правами;

2) результати науково-технічної творчості та прирівняні до них становлять другу групу - об'єкти промислової власності, які охороняються правом промислової власності або патентним правом" [6].

Таким чином, право, яке охороняє результати інтелектуальної діяльності, становить підгалузь цивільного права України - право інтелектуальної власності. Воно у свою чергу поділяється на два розділи - авторське право і суміжні права та право промислової власності. Сукупність правових норм, які здійснюють охорону інтелектуальної власності, є правами в об'єктивному значенні. Особисті немайнові і майнові права, які належать конкретному суб'єкту інтелектуальної власності, є правом інтелектуальної власності і в суб'єктивному значенні.

Право інтелектуальної власності в об'єктивному значенні характеризується такими основними ознаками:

1) це - право на результати інтелектуальної творчої діяльності;

2) об'єктом даного права є не матеріальна річ, а результат інтелектуальної, творчої діяльності, придатний для втілення в будь-якому матеріальному носіїві.

3) цей результат придатний для сприйняття іншими особами і для відтворення. Особливістю об'єктів права інтелектуальної власності є те, що вони придатні до багаторазового відтворення (тиражування);

4) правова охорона надається результату інтелектуальної, творчої діяльності лише за умови його відповідності вимогам чинного законодавства України про інтелектуальну власність;

5) право охорони об'єктів інтелектуальної власності надається на певний строк, визначений чинним законодавством;

6) суб'єкт права інтелектуальної власності, як і будь-який інший власник, має право володіти, користуватися і розпоряджатися належним йому об'єктом інтелектуальної власності;

7) майнові права суб'єкта інтелектуальної власності можуть відчужуватися будь-яким цивільно-правовим способом; суб'єкт цих прав може відмовитися від них;

8) особисті немайнові права суб'єктів права інтелектуальної власності відчуженню не підлягають, вони невіддільні від особи їх творця;

9) об'єкти права інтелектуальної власності чинним законодавством визнані товаром, вони можуть бути об'єктом будь-яких цивільно-правових угод (правочинів) [6].

Право інтелектуальної власності на той чи інший об'єкт слід відрізнити від права власності на матеріальний носій, в якому втілено творчий результат. Автор книги чи будь-якого твору образотворчого мистецтва, який матеріалізував свій твір в книзі чи картині, може будь-яким дозволеним способом відчужити книгу або картину іншій особі. При цьому він залишається автором, тобто право авторства невіддільне від нього. Право власності на річ, в якій втілено результат інтелектуальної власності, не залежить від права інтелектуальної власності на цей результат. Перехід права інтелектуальної власності не означає переходу права власності на матеріальний носій, і навпаки, перехід права власності на матеріальний носій не означає переходу права інтелектуальної власності на даний об'єкт.

Право інтелектуальної власності, як і право власності на матеріальний об'єкт, є непорушним. Ніхто не може бути позбавлений права інтелектуальної власності чи обмежений у його здійсненні, крім випадків, передбачених чинним законодавством.

Суб'єктами права інтелектуальної власності є: творець (творці) об'єкта права інтелектуальної власності (автор, виконавець, винахідник тощо) та інші особи, яким належать особисті немайнові та (або) майнові права інтелектуальної власності відповідно до ЦКУ, іншого закону чи договору.

Суб'єктом права інтелектуальної власності, перш за все, є творець такого результату. Творцем може бути лише фізична особа, юридичні ж особи можуть стати суб'єктами права інтелектуальної власності на підставі закону.

Всі суб'єкти права інтелектуальної власності можна поділити на первинних і похідних. До перших відносяться лише творці результату інтелектуальної діяльності. Похідними є всі правонаступники, до яких право інтелектуальної власності перейшло на підставі договору або в силу закону. Первинний суб'єкт права може передати свої майнові права на об'єкт інтелектуальної власності будь-якій іншій особі.

Окремою категорією суб'єктів є роботодавці, у яких виникає право інтелектуальної власності на об'єкти, створені при виконанні службових обов'язків. Так, в разі, коли об'єкт інтелектуальної власності створено при виконанні трудового договору, то право на нього належить як працівникові,

що створив об'єкт, так і роботодавцю, в той же час сторони можуть визначити інший порядок.

Якщо об'єкт інтелектуальної власності створено в результаті участі кількох осіб, то всі вони є суб'єктами права інтелектуальної власності, а саме співавторами.

Право інтелектуальної власності на результат творчої діяльності виникає внаслідок його створення, якщо такий об'єкт відповідає вимогам закону, а саме він має бути новим, втіленим в матеріальний об'єкт, придатним для використання, та відповідати іншим вимогам встановленим законодавством.

Законом можуть бути передбачені й інші підстави виникнення права інтелектуальної власності на об'єкт, а саме з моменту реєстрації майнових прав або внаслідок використання [7].

1.4 Джерела права інтелектуальної власності: вітчизняні та міжнародні

У ст. 2 Конвенції про заснування ВОІВ, зазначено, що інтелектуальна власність включає права, пов'язані:

- з літературними, художніми і науковими творами;
- з виконавською діяльністю артистів, звукозаписом, радіо- і телевізійними передачами;
- з винаходами у всіх галузях людської діяльності;
- з науковими відкриттями;
- з промисловими зразками;
- з товарними знаками, знаками обслуговування, фірмовими найменуваннями та комерційними позначеннями;
- з захистом від недобросовісної конкуренції;
- а також з усіма іншими правами, що стосуються інтелектуальної діяльності у виробничій, науковій, літературній і художній областях.

Для досягнення зазначених цілей ВОІВ через свої відповідні органи виконує такі функції:

- сприяє розробці заходів, розрахованих на поліпшення охорони інтелектуальної власності в усьому світі і гармонізацію національних законодавств у цій галузі;
- виконує адміністративні функції Паризького союзу, спеціальних спілок, утворених у зв'язку з цим союзом, і Бернського союзу;
- може погодитися прийняти на себе адміністрування зі здійснення будь-якої іншої міжнародного угоди, покликаної сприяти охороні інтелектуальної власності, або брати участь у такому адмініструванні;

- сприяє укладанню міжнародних угод, покликаних сприяти охороні інтелектуальної власності;
- пропонує свою співпрацю державам в галузі інтелектуальної власності;

- збирає і поширює інформацію, що відноситься до охорони інтелектуальної власності, здійснює і заохочує дослідження в цій області і публікує результати таких досліджень;

- забезпечує діяльність служб, які здійснюють міжнародну охорону інтелектуальної власності, та у відповідних випадках здійснює реєстрацію в цій області, а також публікує відомості, що стосуються даної реєстрації;

- вживає будь-які інші належні дії [8].

Діяльність цієї міжнародної організації є багатогранною, що випливає з наведеного переліку функцій ВОІВ, сформульованого у ст. 4 Стокгольмської конвенції. ВОІВ займається адмініструванням ряду ключових міжнародних конвенцій з інтелектуальної власності, в першу чергу Бернської Конвенції про охорону літературних і художніх творів та Паризької Конвенції про охорону промислової власності. З 1974 р. ця організація також виконує функції спеціалізованої установи Організації Об'єднаних Націй (далі – ООН) з питань творчості та інтелектуальної власності.

Ще одним напрямком діяльності ВОІВ є адміністративне управління вхідними в неї союзами. Найменування союзу, як правило, збігається з місцем, де вперше був схвалений або підписаний текст угоди про такий союз. ВОІВ здійснює адміністративне управління такими спілками, пов'язаними з охороною промислової власності:

- Паризьким союзом з охорони промислової власності, який утворюють країни - учасниці Паризької конвенції про охорону промислової власності;

- Мадридським союзом по припиненню неправдивих або таких, що вводять в оману, зазначень походження на товарах;

- Мадридським союзом міжнародної реєстрації знаків (його утворюють країни - учасниці Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків);

- Гаазьким союзом міжнародної реєстрації промислових зразків, функціонування якого визначається Гаазькою угодою про міжнародну реєстрацію промислових зразків;

- Ніццьким союзом міжнародної класифікації товарів і послуг для реєстрації знаків, що діє на основі Ніццької угоди ВОІВ про міжнародну класифікацію товарів і послуг для реєстрації знаків 1957 р.;

- Лісабонським союзом з охорони найменувань місць походження та їх міжнародної реєстрації, який утворюють країни - учасниці Лісабонської угоди про охорону найменувань місць походження та їх міжнародну реєстрацію;

- Локарнським союзом з міжнародної класифікації промислових зразків;

- Страсбурзьким союзом з міжнародної патентної класифікації;
- Віденським союзом з міжнародної класифікації зображувальних елементів знаків, створеним відповідно до Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків 1891 р.;
- Будапештським союзом з міжнародного визнання депонування мікроорганізмів з метою патентної процедури;
- Найробський союзом з охорони олімпійського символу, тощо [8].

Іншим міжнародним документом є Конвенція "Про охорону інтересів виробників фонограм від незаконного відтворення їхніх фонограм", прийнята в 1971 р.[9].

У 1891 р. в Мадриді укладено Угоду про міжнародну реєстрацію знаків [10].

У 1994 р в рамках Марракеського пакету Уругвайського раунду підписано Угоду про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (ТРИПС) [11].

Інтелектуальні матеріальні права регулюються в основному на національному рівні, на міжнародному рівні такі права врегульовані дещо малою мірою: головним чином визначається порядок застосування національного законодавства щодо користувачів прав з інших країн, а також умови міжнародного обігу прав на об'єкти інтелектуальної власності.